

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

ТИВОНЧУКА Ярослава Анатолійовича на тему:

Реалізація економічних інтересів фермерських господарств у системі розвитку аграрного сектору економіки»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 051 Економіка

(галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»)

Актуальність теми дисертації

Актуальність дисертаційної роботи «Реалізація економічних інтересів фермерських господарств у системі розвитку аграрного сектору економіки» визначається необхідністю вирішення актуальних проблем розвитку вітчизняного аграрного сектору в умовах масштабних соціально-економічних трансформацій. Фермерські господарства є важливими суб'єктами аграрного сектору економіки, діяльність яких здійснюється в умовах високої динамічності та невизначеності зовнішнього середовища. Сучасні виклики, пов'язані з воєнними діями, макроекономічною нестабільністю, змінами ринкової кон'юнктури та євроінтеграційними процесами, суттєво впливають на умови їх функціонування та реалізацію економічних інтересів. За таких обставин економічні інтереси фермерських господарств трансформуються від орієнтації виключно на нарощування виробництва й прибутковості до забезпечення економічної стійкості, збереження ресурсного потенціалу, підтримання платоспроможності та безперервності господарської діяльності.

Особливе місце в системі економічних інтересів фермерських господарств займають фінансово-економічні аспекти, оскільки саме вони визначають можливості відтворення виробничих ресурсів, модернізації матеріально-технічної бази та забезпечення довгострокового розвитку. В умовах воєнно-економічної трансформації фермерські господарства стикаються з обмеженим доступом до фінансових ресурсів, зростанням виробничих витрат, сезонною нестачею обігових коштів та нерівномірною ефективністю механізмів державної підтримки. За таких умов пріоритетними стають інтереси, пов'язані

із забезпеченням ліквідності, фінансової стабільності та адаптивності до зовнішніх змін, що нерідко стримує реалізацію стратегічних цілей розвитку та інвестиційну активність господарств.

Особливо актуальним є формування науково обґрунтованих підходів до узгодження економічних інтересів фермерських господарств із цілями розвитку аграрного сектору економіки, удосконалення інституційних механізмів їх реалізації та розроблення практичних рекомендацій щодо посилення ролі фермерства у забезпеченні сталого розвитку сільського господарства, підвищенні ефективності аграрного виробництва та інтеграції до європейського економічного простору.

Враховуючи всі ці фактори, дослідження є актуальним як у теоретичному, так і в практичному аспектах та спрямоване на поглиблення наукових положень щодо реалізації економічних інтересів фермерських господарств та розроблення практичних підходів до підвищення ефективності їх функціонування в системі розвитку аграрного сектору економіки України в умовах воєнних викликів і євроінтеграційних перетворень.

Дисертаційна робота Тивончука Я. А. виконана відповідно до плану наукових досліджень і розробок Миколаївського національного аграрного університету і є складовою частиною ініціативної тематики на тему «Організаційно-економічний механізм формування продовольчого потенціалу на засадах сталого розвитку сільського господарства», яка зареєстрована в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ) з присвоєнням державного реєстраційного номера (0122U000724).

У межах виконання зазначеної тематики дисертантом обґрунтовано теоретико-методичні та прикладні засади реалізації економічних інтересів фермерських господарств в умовах воєнно-економічної та євроінтеграційної трансформації аграрного середовища, визначено напрями підвищення адаптивної економічної стійкості фермерських господарств та удосконалення механізмів їх інституційної й економічної адаптації.

***Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій,
сформованих у дисертації, їх достовірність, академічна доброчесність та
повнота висвітлення***

Тивончук Я. А. аргументує мету дисертаційної роботи, що полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів реалізації економічних інтересів фермерських господарств в умовах воєнно-економічної та євроінтеграційної трансформації аграрного середовища, спрямованих на підвищення адаптивності, економічної стійкості та ефективності функціонування суб'єктів фермерства.

Використання системного підходу як методологічної основи дослідження зумовило формування комплексу взаємопов'язаних завдань, спрямованих на досягнення поставленої мети, а саме: обґрунтування теоретико-методичних підходів до дослідження сутності економічних інтересів та особливостей їх реалізації у системі функціонування фермерських господарств; розвинення наукових підходів до визначення інституційних особливостей і суперечностей реалізації економічних інтересів фермерських господарств у сучасному аграрному середовищі; систематизація методичних підходів до оцінювання рівня реалізації економічних інтересів фермерських господарств та адаптація їх до сучасних умов трансформації аграрного сектору; оцінення сучасного стану і тенденцій трансформації економічних інтересів фермерських господарств в умовах воєнно-економічної нестабільності та структурних змін аграрного ринку; аналіз впливу виробничо-економічних, фінансових, інституційних та ринкових чинників на рівень реалізації економічних інтересів фермерських господарств; удосконалення підходів до комплексного оцінювання реалізації економічних інтересів фермерських господарств з урахуванням рівня їх адаптивності та економічної стійкості; обґрунтування напрямів удосконалення інституційного механізму забезпечення реалізації економічних інтересів фермерських господарств у системі державного регулювання аграрного сектору; розвинення стратегічних підходів до адаптивного розвитку фермерських господарств в умовах воєнної та євроінтеграційної трансформації аграрного середовища; удосконалення механізмів адаптації реалізації

економічних інтересів фермерських господарств до шоківих трансформацій зовнішнього середовища на основі використання адаптованого підходу

Теоретико-методологічна база дисертаційної роботи сформована на основі загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, що забезпечило комплексне вивчення проблем реалізації економічних інтересів фермерських господарств у системі розвитку аграрного сектору економіки. Дисертантом обґрунтовано використання системного та інституціонального підходів, які дали можливість розглядати економічні інтереси фермерських господарств як багаторівневу систему взаємопов'язаних економічних відносин.

Для досягнення поставленої мети застосовано широкий спектр наукових методів. Зокрема, методи аналізу і синтезу використано для розкриття сутності економічних інтересів фермерських господарств, дослідження інституційних засад їх реалізації та узагальнення отриманих результатів. Методи індукції та дедукції дали змогу сформулювати теоретичні узагальнення та обґрунтувати напрями вдосконалення механізмів реалізації економічних інтересів фермерства. Монографічний метод застосовано для дослідження сучасних тенденцій розвитку фермерських господарств та особливостей їх функціонування в умовах трансформаційних процесів в аграрному секторі.

Використання порівняльного аналізу сприяло зіставленню наукових підходів до трактування економічних інтересів, оцінюванню тенденцій розвитку фермерства та механізмів державної підтримки. Статистико-економічні методи, а також методи групування і кореляційного аналізу забезпечили оцінювання динаміки виробничо-економічних показників діяльності фермерських господарств та виявлення взаємозв'язків між рівнем реалізації їх економічних інтересів і результативністю господарювання.

Для вивчення практичних аспектів реалізації економічних інтересів фермерських господарств автором використано методи анкетування та експертного оцінювання, що дозволило ідентифікувати основні бар'єри розвитку та адаптаційні механізми функціонування фермерських господарств в

умовах сучасних викликів. Графічний метод забезпечив наочне представлення результатів дослідження, а абстрактно-логічний – формування теоретичних узагальнень, висновків і практичних рекомендацій.

Позитивної оцінки заслуговує застосування адаптованого підходу CARVER Plus SHOCK, який використано для оцінювання адаптаційної спроможності механізмів реалізації економічних інтересів фермерських господарств в умовах шоківих трансформацій аграрного середовища. Загалом обраний методичний інструментарій є достатньо обґрунтованим, взаємодоповнювальним та адекватним поставленим завданням дослідження, що сприяло забезпеченню достовірності отриманих результатів і сформульованих висновків.

Застосування цих методів дозволило комплексно дослідити проблему та сформулювати обґрунтовані висновки.

У першому розділі дисертації встановлено, що економічний інтерес виконує системоутворюючу функцію у процесі господарської діяльності. Якщо потреби лише фіксують економічну необхідність, то економічний інтерес забезпечує вибір та ранжування альтернатив економічної поведінки суб'єкта (с.28, табл. 1.1). Обґрунтовано, що реалізація економічних інтересів фермерських господарств відбувається у межах складної інституційної архітектури (с.49, рис.1.2). На відміну від традиційних підходів, орієнтованих переважно на оцінювання фінансової ефективності, запропонована система критеріїв (табл. 1.5, с. 53), що дозволяє аналізувати механізми формування економічної поведінки фермерських господарств та визначати характер їх взаємодії з інституційним середовищем. Обґрунтовано методичні підходи до оцінювання реалізації економічних інтересів фермерських господарств, які ґрунтуються на поєднанні системного, інституціонального та багатокритеріального підходів (рис.1.4, табл. 1.7).

У другому розділі дисертації доведено, що сучасна трансформація економічних інтересів фермерських господарств характеризується зміщенням пріоритетів від економічного розвитку та розширення виробництва до

забезпечення адаптивної економічної стійкості, у межах якої визначального значення набувають збереження ресурсного потенціалу, підтримання ліквідності та мінімізація господарських ризиків (табл. 2.4, 2.5; рис.2.3; с. 88-89). Встановлено, що сучасна реалізація економічних інтересів фермерських господарств Миколаївської області формується під впливом багаторівневої взаємодії виробничих, фінансових, ресурсних, інституційних, ринкових і воєнно-безпекових чинників (табл. 2.7, 2,8; рис. 2.5, 2.6). Обґрунтовано, що на відміну від довоєнного періоду, коли пріоритетними були розширення виробництва, нарощування прибутковості, модернізація технічної бази та інвестиційний розвиток, у сучасних умовах домінуючими стають підтримання платоспроможності, збереження ресурсного потенціалу, контроль витрат, мінімізація ризиків і забезпечення адаптивної економічної стійкості (табл. 2.9, 2.12; рис. 2.7, 2.8, 2.9). Доведено, що воєнно-безпекові чинники у сучасних умовах перетворилися на один із ключових механізмів трансформації реалізації економічних інтересів фермерських господарств. На відміну від традиційних економічних ризиків, їх вплив має комплексний характер та одночасно охоплює виробничу, фінансову, логістичну, кадрову й інституційну складові функціонування фермерського сектору (таб.2.15, с.132-133).

У третьому розділі встановлено, що ефективність функціонування адаптивного інституційного механізму значною мірою залежить від рівня інтегрованості фермерських господарств у систему сучасних фінансово-економічних та інформаційних інструментів. Обґрунтовані напрями удосконалення адаптивного інституційного механізму свідчать про необхідність комплексної трансформації системи стимулювання, фінансової підтримки та координації діяльності фермерських господарств (рис. 3.4). Стверджено, що до початку повномасштабної воєнної трансформації стратегічна економічна поведінка більшості фермерських господарств орієнтувалася переважно на розширення виробництва, збільшення обсягів реалізації продукції та реалізацію довгострокових інвестиційних проєктів. Водночас у сучасних умовах пріоритетними стають підтримання ліквідності,

мінімізація виробничих витрат, диверсифікація господарської діяльності та зниження рівня господарських ризиків. Це свідчить про поступовий перехід від моделі економічного зростання до моделі адаптивної економічної стійкості (рис. 3.5). Доведено, що в умовах воєнно-економічної нестабільності ефективність реалізації економічних інтересів визначається не лише масштабом ресурсного потенціалу, а насамперед здатністю фермерських господарств інтегрувати адаптивні механізми реагування на зміни зовнішнього середовища. Адаптація підходу CARVER Plus SHOCK до оцінювання вразливості механізмів реалізації економічних інтересів фермерських господарств дозволила встановити, що найбільш чутливими до шоківих трансформацій аграрного середовища залишаються фінансово-кредитне забезпечення, логістична інфраструктура, канали реалізації продукції та ресурсне забезпечення господарської діяльності (с. 199-200, табл. 3.12).

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, їх практична значущість, а також достовірність сформульованих висновків і рекомендацій забезпечуються логічною побудовою дослідження та використанням належного теоретико-методичного інструментарію. У процесі виконання дисертаційної роботи Тивончуком Я. А. опрацьовано широкий спектр вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, що дозволило ґрунтовно дослідити теоретичні засади проблематики та визначити основні напрями наукового пошуку. На основі узагальнення наукових підходів, статистичних матеріалів і результатів власних досліджень сформовано цілісну концепцію реалізації економічних інтересів фермерських господарств у сучасних умовах розвитку аграрного сектору.

Важливим підтвердженням достовірності та наукової цінності одержаних результатів є їх апробація на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, де основні положення дисертаційної роботи отримали належне фахове обговорення. Це свідчить про достатній рівень аргументованості наукових положень, висновків і практичних рекомендацій, запропонованих дисертантом.

Аналіз змісту дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що автором дотримано принципів академічної доброчесності. Використані наукові положення, ідеї та результати досліджень інших учених супроводжуються належними бібліографічними посиланнями, а цитування здійснено відповідно до встановлених наукових вимог. Ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації чи інших порушень академічної доброчесності в дисертації не виявлено.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в удосконаленні теоретико-методичних засад та розробленні практичних рекомендацій щодо реалізації економічних інтересів фермерських господарств в умовах воєнно-економічних трансформацій та євроінтеграційних процесів. Отримані результати враховують сучасні виклики розвитку аграрного сектору та спрямовані на підвищення ефективності функціонування фермерських господарств.

Основні результати дослідження, які характеризують наукову новизну та особистий внесок автора, полягають у такому:

- вперше обґрунтовано концептуальний підхід до реалізації економічних інтересів фермерських господарств, який розглядає цей процес через адаптивне узгодження їхніх ключових пріоритетів: від ресурсно-відтворювальних та інституційних до сімейно-трудова і стратегічних. Це дозволило довести й аргументувати докорінну зміну домінант господарської поведінки агровиробників у кризовий період. Встановлено, що в умовах воєнних та євроінтеграційних трансформацій традиційна орієнтація на нарощування прибутків і розширення виробництва поступається місцем імперативам збереження ліквідності, забезпечення операційної безперервності й підтримки адаптивної стійкості(с.195-199, п.3.3);

- удосконалено теоретико-методичний підхід до трактування сутності економічних інтересів фермерських господарств. На відміну від спрощених підходів, інтерес фермера визначено як цілісну систему усвідомлених цілей, де

комерційні прагнення нерозривно пов'язані із сімейно-трудовими, соціальними та відтворювальними особливостями життєдіяльності на селі (с.32-34, табл.1.2); методичний підхід до комплексного оцінювання рівня реалізації цих інтересів. Запропоновано аналітичний базис, що інтегрує індикатори фінансової результативності, ресурсної спроможності та інституційної адаптивності, завдяки чому з'явилася можливість чітко диференціювати фермерські господарства за ступенем їхньої вразливості й життєздатності (с.177, табл.3.5); інституційний механізм підтримки економічних інтересів фермерства. Доведено необхідність синхронізації класичних інструментів державного регулювання й фінансової допомоги з новими драйверами: цифровізацією управлінських процесів, коопераційними моделями та механізмами локальної координації у межах територіальних громад (с.129, рис. 2.11); методичні засади адаптації фермерського сектору до екзогенних шоків. У дисертації вперше адаптовано методологію CARVER Plus SHOCK. Цей інструментарій переорієнтовано з оцінювання безпеки критичної інфраструктури на виявлення найбільш чутливих точок у системі господарювання фермерів, що дало змогу виокремити пріоритетні заходи для стабілізації збуту й підтримання ліквідності (с.199-202,

- дістали подальший розвиток теоретичні положення щодо економічної природи інтересів суб'єктів фермерства через поглиблений аналіз трикутника «інституційне середовище – господарська поведінка – адаптивна стійкість» у часи структурних зсувів в агропродовольчій сфер (п.1.2); наукові підходи до типізації інституційних суперечностей. Конкретизовано, як саме регуляторна нестабільність, хронічна асиметрія доступу до кредитів, високі трансакційні витрати та безпекові ризики деформують мотивацію фермерів і змушують їх обирати консервативні моделі поведінки (п. 3.2); стратегічні орієнтири розвитку фермерських господарств. Систематизовано та доповнено перелік інструментів довгострокової адаптації, серед яких особливу увагу приділено диверсифікації логістичних ланцюгів, карбоновому фермерству, екологічній відповідальності та простежуваності продукції за європейськими стандартами (п.3.3).

Значення результатів для науки і практики

Дисертаційна робота Тивончука Я. А. має як теоретичне, так і прикладне значення, оскільки його результати полягають у розробці пропозицій з реалізації економічних інтересів фермерських господарств у системі розвитку аграрного сектору економіки. Наукові розробки за тематикою дисертаційного дослідження використовуються у навчальному процесі Миколаївського національного аграрного університету при викладанні дисципліни «Економіка підприємства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування», а також при підготовці курсових робіт, звітів з виробничої практики та виконанні науково-дослідних робіт здобувачів вищої освіти (Довідка № 112/1 від 27 січня 2026 р.). Пропозиції щодо удосконалення інституційного механізму підтримки фермерських господарств, розвитку коопераційної взаємодії, розширення каналів реалізації продукції та підвищення адаптивної економічної стійкості суб'єктів малого аграрного підприємництва використано у практичній діяльності Департаменту економічного розвитку та регіональної політики Миколаївської обласної військової адміністрації в умовах воєнного стану й післявоєнного відновлення регіональної економіки (Довідка № 332/10-01.01-14 від 17 листопада 2025 р.). У перспективній діяльності фермерського господарства «ЛИСТ» Баштанського району Миколаївської області на 2026–2027 роки прийнято до впровадження наукові результати та практичні розробки щодо переходу на ресурсозберігаючі технології, упровадження елементів карбонового фермерства, удосконалення збутової політики та посилення економічної стійкості господарства в умовах воєнно-економічної нестабільності (Довідка № 08/04 від 18 листопада 2025 р.). Березанською об'єднаною територіальною громадою Миколаївського району Миколаївської області використано методичні підходи до оцінювання бар'єрів та економічної вразливості фермерського сектору, посилення локальної економічної координації й адаптивної економічної стійкості фермерських господарств при розробленні заходів підтримки малих товаровиробників громади (Довідка № 45 від 24 листопада 2025 р.). Фермерським господарством

«СОЮЗ-АГРО-ЮГ» Миколаївського району Миколаївської області впроваджено науково-практичні результати дослідження щодо оцінювання рівня реалізації економічних інтересів фермерських господарств та використання адаптаційних механізмів забезпечення економічної стійкості господарської діяльності в умовах нестабільного аграрного середовища (Довідка № 31 від 14 жовтня 2025 р.).

Повнота висвітлених наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення дисертаційної роботи Тивончука Я. А. опубліковано в 5 статтях у наукових фахових виданнях України категорії «Б». Із праць, виконаних у співавторстві, у дисертації використано лише ті ідеї та результати, які отримані безпосередньо дисертантом. Особистий внесок автора у спільних публікаціях конкретизовано в переліку основних наукових праць за темою дисертації. Публікації Тивончука Я. А. в повній мірі розкривають основні результати дослідження, викладені в дисертації.

Відповідність дисертації спеціальності і вимогам, що висуваються до дисертацій, які подано на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Тивончука Ярослава Анатолійовича, виконана на тему «Реалізація економічних інтересів фермерських господарств у системі розвитку аграрного сектору економіки», за змістом, метою, завданнями, висновками та науковою новизною відповідає спеціальності Економіка». Дисертація виконана здобувачем особисто, містить нові теоретичні та методичні результати, які характеризуються ознаками наукової новизни та мають істотне значення для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Дисертаційна робота відповідає чинним вимогам, що встановлені Наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.

Зауваження та дискусійні положення дисертації

Загалом, авторські наукові розробки та пропозиції заслуговують на позитивну оцінку. Водночас, у дисертації присутні окремі питання, що потребують подальшого обговорення та дослідження, зокрема:

дисертації значну увагу приділено аналізу фермерських господарств Миколаївської області (розділ 2), що є логічним з огляду на прикладний характер дослідження. Водночас у роботі окремі висновки поширюються на фермерський сектор України загалом. На нашу думку, доцільно було б чіткіше окреслити межі екстраполяції отриманих результатів, зокрема визначити, які положення мають регіональний характер, а які можуть бути використані для обґрунтування загальнодержавних напрямів підтримки фермерських господарств.

другому розділі роботи наведено ґрунтовний аналіз виробничо-фінансових показників фермерських господарств за 2020–2024 рр. Проте частина вартісних показників розглядається переважно у номінальному вимірі. В умовах високої інфляції, зростання цін на матеріально-технічні ресурси, паливо, логістику та кредитні ресурси доцільним було б ширше застосувати коригування на інфляційний чинник або принаймні окремо прокоментувати вплив цінових змін на динаміку доходів, витрат і фінансових результатів фермерських господарств. апропонований у дисертації методичний підхід до комплексного оцінювання рівня реалізації економічних інтересів фермерських господарств є змістовним і практично орієнтованим (розділ 3). Водночас у роботі варто було б докладніше обґрунтувати вибір саме тих показників, які включено до інтегральної оцінки, та пояснити, чому окремі важливі характеристики функціонування фермерських господарств, зокрема рівень інвестиційної активності, доступ до страхових інструментів, ступінь диверсифікації виробництва й участь у коопераційних формах взаємодії, не були безпосередньо включені до розрахункової моделі. Це

дало б змогу повніше розкрити логіку формування системи індикаторів та посилити прикладну цінність запропонованого оцінювання.

роботі слушно наголошено на ролі територіальних громад у підтримці фермерських господарств та локальній економічній координації (розділ 2). Водночас цей напрям потребує більшої конкретизації з позицій економічних інструментів, які можуть бути реалізовані саме на рівні громад. Зокрема, варто було б детальніше розкрити можливості місцевих програм підтримки, спільного використання інфраструктури, консультативного супроводу, залучення грантових ресурсів та формування локальних партнерств між фермерами, переробними підприємствами й органами місцевого самоврядування.

дисертація містить положення щодо євроінтеграційної трансформації аграрного сектору та необхідності адаптації фермерських господарств до європейських стандартів (розділ 3). Разом з тим, порівняльний аспект із практиками підтримки малих і сімейних ферм у країнах ЄС міг би бути представлений більш розгорнуто. Зокрема, доцільно було б чіткіше показати, які саме інструменти Спільної аграрної політики ЄС або системи FADN можуть бути адаптовані до умов українського фермерства з урахуванням різних розмірів господарств та їх ресурсної спроможності.

дисертації серед бар'єрів реалізації економічних інтересів фермерських господарств зазначено кадрові обмеження (розділ 3), однак у рекомендаційній частині цей аспект розкрито менш детально, ніж фінансові, інституційні чи логістичні напрями. Доцільно було б ширше обґрунтувати механізми подолання кадрових проблем фермерських господарств, зокрема питання підготовки управлінських кадрів, залучення молоді до фермерства, передачі господарського досвіду між поколіннями та розвитку дорадчого супроводу для малих аграрних виробників.

Надані зауваження мають дискусійний і рекомендаційний характер та не применшують високий рівень і позитивну оцінку дисертаційної роботи Тивончука Я.А.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Тивончука Ярослава Анатолійовича «Реалізація економічних інтересів фермерських господарств у системі розвитку аграрного сектору економіки», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є завершеним самостійним дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані теоретико-прикладні результати з реалізації економічних інтересів фермерських господарств у системі розвитку аграрного сектору економіки. За змістом та формальними ознаками дисертаційна робота відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор – Тивончук Ярослав Анатолійович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
декан факультету обліку і фінансів
Дніпровського державного
аграрно-економічного університету

Галина ПАВЛОВА